

Pædagogisk læreplan for Børnehuset Mariehønen

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, udvikling, læring og dannelse i Børnehuset Mariehønen. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det pædagogiske arbejde i hverdagen.

Det fremgår af den pædagogiske læreplan, hvordan vi i Børnehuset Mariehønen, så vidt muligt, gennem hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø er tilrettelagt, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiver og deltagelse, til børnefællesskabet, til den aktuelle børnegruppens sammensætning og til børnenes forskellige forudsætninger.

Vi arbejder med, at det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø er integreret i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Vi tilstræber at vurdere børneperspektivet i et børnemiljø, og at inddrage børns egne oplevelser af børnemiljøet ud fra deres alder og forudsætninger.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan er udarbejdet med udgangspunkt i:

- Det fælles pædagogiske grundlag, som består af en række fælles centrale elementer, som skal være kende-tegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark
- De seks læreplanstemaer
- De tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.
- Frederikshavn Kommunes Børn – og Unge politik.

Hvis du vil vide mere om rammen for den pædagogiske læreplan

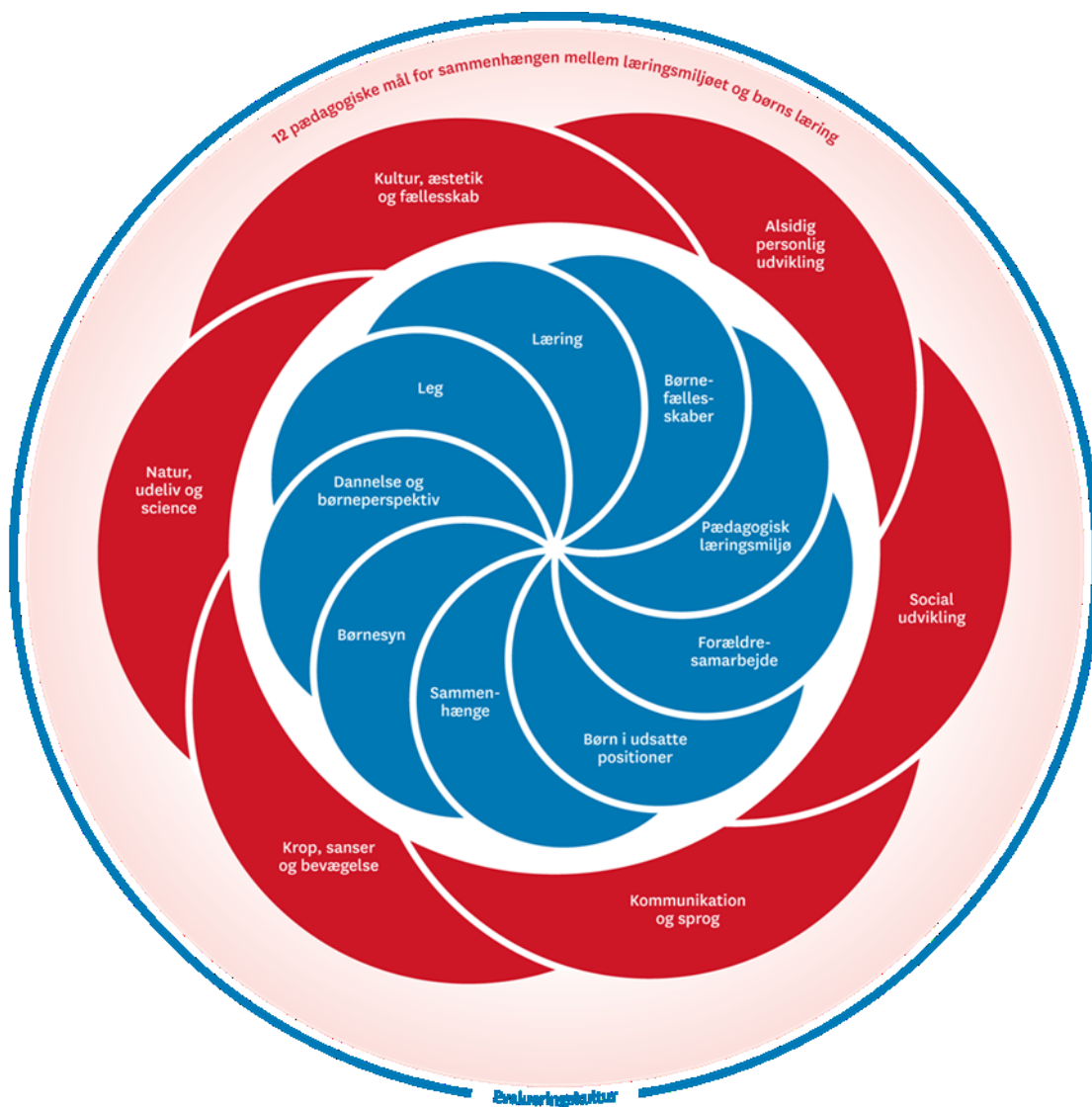
[Den styrkede læreplan](#)

(højre klik og tryk på; Åbn Link)

Hvis du vil vide mere om Børn og Unge politik Frederikshavn

[Børne- og ungepolitik Frederikshavn](#)

Det fælles pædagogiske grundlag og de seks læreplanstemaer

Pædagogiske grundlag

Børnehuset Mariehønen's pædagogik og aktiviteter tager udgangspunkt i farver. Hver måned har deres egen farve. Vi afslutter hver farve/måned med en fest hvor vi spiser sammen, maden er månedens farve. Vi er en intrigeret institution med en børnehave og en vuggestue gruppe. Hele institutionen arbejder med farver, aktiviteterne bliver tilrettelagt efter barnets udvikling og alder. I Børnehuset Mariehønen tager vi udgangspunkt i alle børns dannelse, trivsel, læring og udvikling.

I vores hus oplever man:

- Møder man varme, humor, empati, åbenhed og gensidig respekt. Den positive atmosfære er vigtig både for os, der arbejder i Mariehønen, og for vores børn, forældre og samarbejdspartnere.
- Tryghed, nærvær og empati, og vi drager omsorg for vores børn og familier samt kollegaer.
- Vi ser det enkelte barn, handler på det vi ser og tilstræber at rumme alle.
- Faglig dygtig personalegruppe med forskellige kompetencer. På den baggrund udvikler vi til stadighed det pædagogiske arbejde med refleksioner og handlinger på vores observationer.
- Pædagogiske redskaber bruger vi Kvalid, DPU, Dialog hjulet, trivselinealen og Pædagogiske læreplaner.

Børnesyn:

Vi arbejder med børnenes selvtillid /selvværd med afsæt i at børnene føler sig set og anerkendt. Dette arbejde kan antage mange former i hverdagslivet i Mariehønen.

- Børnene bliver set og modtaget når de kommer i Mariehønen og der bliver sagt farvel, når de går.
- Barnets navn bliver hyppigt anvendt, når vi taler med barnet.
- Der er tid til den enkelte (f.eks. ved højtlesning af bøger).
- Vi udfordrer og opmuntrer børnene til at tro på sig selv, når de står overfor nye udfordringer. Det er ikke produktet der er vigtigt i Mariehønen, det er processen.
- Vi anerkender forskelligheder – det er OK, at børnene kan noget forskelligt. Vi tager udgangspunkt i barnets udvikling.

Vi arbejder med at styrke børnenes selvhjælpsfærdigheder ved på det mere praktiske område, at

- Give tid og lade børnene prøve selv, når der skal tages tøj på i garderoben.
- Lader børnene klare så meget som muligt selv, i den udstrækning de kan.

Dannelse og børneperspektiver

Børn skal høres og tages alvorligt som led i en dannelses – og udviklings proces.

- Vi fremmer selvstændigheden hos børnene ved, at de får mulighed for at deltage i så mange praktiske gøremål som muligt, for eksempel at dække bord, feje og tømme opvaskemaskine Vi arbejder ud fra de tre positioner: gå foran, ved siden af og bagved og vigtigheden af at veksle mellem disse positioner.
- Vi øver børnene i, at blive selvhjulpne ved at guide dem i, at tage tøj af og på, gå på toilettet og spise selv.
- Børnene øves i, at turde stå frem ved at fortælle de andre børn ex. Hvad lavede jeg i weekenden, fortæller hvad hedder mine forældre og hvor bor jeg.
- Børnene skal lære, at samarbejde og indgå i demokratiske processer hvor de lærer at lytte, give og tage. I hele huset lærer børnene også at samarbejde omkring spil, lege og praktiske opgaver.

Leg

Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af hverdagen.

Barnet bruger legen som dets primære funktion til at spejle sig i, hvad der er rigtigt og forkert i forhold til hvem, de selv er. Derfor prioriterer vi barnets leg med andre børn meget højt. Når der leges indbefatter det også tit legetøj. Vi prioriterer oprydningen af dette legetøj lige så højt som selve legen. Oprydning er også med til at skabe en forståelse ved barnet om, at det er en del af en større kontekst. Lavpraktisk er børnene nødt til at rydde op efter sig, da andre børn skal kunne overtage legetøjet og kunne gå i gang uden først at skulle rydde op efter andre.

- Vi følger børnenes lege og lader så vidt muligt børnene lege færdige.
- Legen er en vigtig forudsætning for børns udvikling og trivsel.
- Legen fremmer børns fantasi, nysgerrighed, sociale kompetencer, selvtillid og selvværd.
- Vi støtter op omkring børnenes initiativer og fantasi, motiverer deres nysgerrighed, fordybelse og vedholdenhed.
- Legen skaber relationer på tværs af alder og køn.
- Vi indretter og omstrukturerer så det matcher børnegruppens mulighed for forskellige lege og at eksperimentere med forskellige måder, at udnytte legetøj og rummet på.
- Alle vores aktiviteter tager udgangspunkt i månedens farve.

Læring

I Mariehønen har vi en bred forståelse af læring. Vi går ud fra et bredt læringsbegreb, hvor læring ikke blot handler om at indlære bestemt viden og kunnen.

Læring omfatter også udvikling af kompetencer, dannelse af holdninger og tilegnelse af værdier.

I vores forståelse er læring således ikke udelukkende noget der er måleligt. Læring drejer sig således ikke blot om et synligt "læringsudbytte", men drejer sig også om, hvad der foregår af processer inde i det enkelte barn og drejer sig endelig om, hvordan samspillet fungerer mellem børn og mellem børn og voksne.

Det er derfor læreprocesserne der er i fokus for os i arbejdet med læreplaner. Her er vi opmærksomme på, hvilken betydning læringsmiljøet har. Med læringsmiljøet tænker vi særligt på samspillet betydning for børns læring. Det kan dreje sig om, hvordan børnenes indbyrdes samspil i leg har betydning for børnenes læring og det kan dreje sig om, hvilken betydning det har for børns læring, hvordan de voksne indgår i samspil med børnene.

I den forbindelse er vi særligt optaget af, hvordan den voksne placerer sig i samspillet med børnene og vi er opmærksomme på betydningen af det, vi kalder de tre læringsrum:

Den voksne går foran

I dette læringsrum er det den voksne der lægger kursen i form af at han/hun tager initiativet til og tilrettelægger aktiviteter eller tager initiativer i aktiviteter, sætter dagsordenen, retter barnets eller børnenes opmærksomhed mod noget som den voksne mener er vigtigt.

Den voksne går ved siden af

I dette læringsrum deltager den voksne på lige fod med børnene i leg og aktivitet eller "udvider" den leg eller aktivitet som er startet på børnenes initiativ.

Den voksne går bagved

I dette læringsrum indtager den voksne en rolle som iagttageren der "blander sig udenom" de lege og aktiviteter som børnene selv skaber og indgår i.

De voksnes arbejde består derfor i høj grad i at afgøre i situationen, hvornår det vil være bedst at gå enten foran, ved siden af eller bagved. Det kan dreje sig om hvorvidt den voksne skal det ene eller det andet i forbindelse med tilrettelagte aktiviteter og det kan dreje sig om, hvilken position den voksne skal vælge i her-og-nu situationer.

Ofte vil den voksne hele tiden pendulere mellem at gå foran, gå ved siden af eller gå bagved.

Det er vores formodning, at den voksnes evne til enten at "få foran", "gå ved siden af" eller "gå bagved", har stor betydning for børnenes læreprocesser og læring. Vi mener derfor, at denne kompetence til at pendulere mellem de tre læringsrum på passende tidspunkter, har stor betydning for børnenes læring og læreprocesser.

Et eksempel

Vi tager på tur til stranden, børnene løber rundt og leger, finder ting og sager som de undersøger, spørger til osv. I en sådan aktivitet vil alle seks temaer sandsynligvis være repræsenteret på samme tid:

- Aktiviteten drejer sig om børnenes alsidige personlighedsudvikling ved at de eksempelvis bruger og udvikler fantasi
- Aktiviteten drejer sig om udvikling af social kompetence ved at børnene indgår i samarbejde om lege og aktiviteter
- Aktiviteten drejer sig om sproglig udvikling ved at de ting eller fænomener man støder ind i bliver benævnt

- Aktiviteten drejer sig om natur, udeliv og science ved at børnene sanser vind, vejr, vand og andre naturfænomener
- Aktiviteten drejer sig om krop, sanser og bevægelse ved at børnene udfordres og udfolder sig motorisk
- Aktiviteten kan dreje sig om kultur æstetik og fællesskab ved at børnene på stranden indsamler materialer som senere hjemme i Mariehønen anvendes til collager el. lign.

Børnefællesskaber

Forudsætningen for at udvikle sociale kompetencer og trivsel er et godt børnefælleskab.

- Det er vores opgave at sikre, at alle børn bliver set og mødt positivt af de andre børn.
- Hos os skal der være plads til at børn kan etablere venskaber på tværs af alder, køn, etnicitet og kultur, så børnene oplever accept, respekt og rummelighed.
- Vi tror på at alle børn kan bidrage med noget positivt til fællesskabet, ved at være aktive, initiativrige og lyttende.
- Vi deler børnene op i små grupper ex. kommende skolebørn, sproggrupper mm.

Pædagogiske læringsmiljøer

Et trygt, omsorgsfuldt pædagogisk læringsmiljø danner rammen for børnenes kropslige, sociale, emotionelle, og kognitive læring og udvikling.

- Vi ændrer løbende vores læringsmiljøer så vi hele tiden tilgodeser den børnegruppe der er på stuen og deres forudsætninger.
- Børnene deltager i praktisk arbejde, som borddækning, oprydning, feje osv.
- Vi er meget opmærksomme på at følge barnets spor ved at stimulere og fremme barnets nysgerrighed, fantasi og kreativitet. Ved selv at være "nysgerrige" voksne.
- I det daglige præsenteres børnene for forskellige alderssvarende aktiviteter indenfor sang, musik, motorik, sprog, natur og kreative materialer.
- Vi viser/fortæller børnene hvad de gerne må, fremfor at fortælle hvad de ikke må.

Forældresamarbejde

Forældresamarbejdet er alfa og omega i vores pædagogiske arbejde. Børn, forældre og personale er afhængige af at det fungerer, for at vi sammen kan give børnene de bedste muligheder for trivsel og udvikling.

Vi deltager pt. I et projekt, styrket deltagende Forældresamarbejde

Vi har fået et store samarbejde med vores forældre igennem projektet, hvor vi samarbejder med sundhedsplejen. Sundhedsplejen har kontor i vores hus. Vi invitere forældrene i vores hus, til leg, motorik, spis sammen og andre begivenheder. Ex. Vær med i dit barns hverdag, kom og vær sammen med dit barn til motorik eller sang mm. vi gør dette grundet at vi ser forældrene spejler sig i personalet, og dermed håber vi at de tager det med sig videre. Forældrene laver sund mad med deres børn, dækker bord, (basale ting). Er barnet ked og ligger sig på gulvet, ligger vi os ned sammen med barnet, og forældrene følger med, et ex på hvordan vi arbejder med de små ting, som føre til et godt samarbejde. Vi tilbyder sammen med sundhedsplejen at komme hjem til 8 mdr. besøg inden barnet starter i vuggestue hvor pædagogen deltager, dette har været en stor succes, grundet at forældrene kommer til at kende pædagogen inden vuggestuestart.

Vi holder 3 års samtale med forældre, samtidigt med tilbyder sundhedsplejen 3 års undersøgelse. Vi arbejder pt. at byde forældrene indenfor i deres børns hverdag via teams. Vi ligger billeder ud af børnene så forældrene hver dag kan følge med i deres børns hverdag. Alt i alt skal der ikke mere til, end at tage sig tid og have en positiv tilgang til børnene og deres forældre.

- Vi inddrager forældrene som aktive medspillere i børnenes hverdag. Det er via dialog og gensidig respekt med forældrene, at vi opnår et trygt og tillidsfuldt samarbejde.
- Efter opstart aftales et afstemningsmøde, hvor forældre og personale drøfter og vender barnets opstart og evt. opmærksomhedspunkter der fremadrettet skal være fokus på.
- Vi forventer at forældrene følger med i deres barns hverdag, dvs. følger med på aula og indgår i en god og tillidsfuld dialog med personalet
- Forældrene støtter op omkring de aktiviteter der er i institutionen, såsom forældremøder, julearrangement, bestyrelsesvalg mm.
- Vi forventer at forældrene tager del i deres barns bærnehave/vuggestue liv, ved at være interesseret i barnets hverdag i institutionen. Det kan f.eks. være at tage emner /sange og historier op hjemme, som børnene har haft i institutionen.

Børn i udsatte positioner

Vi ser børn i vanskeligheder - frem for vanskelige børn.

- Vi arbejder med inklusion i alle aktiviteter og har fokus på alle børn når de er i selvvalgte legemiljøer.
- Vi følger børnenes initiativer og støtter op omkring de børn som er i svære positioner, og som kan have svært ved at indgå i fælleskaber.
- Vi har fokus på tidlig opsporing og indsats i forhold til at arbejde med udsatte børn og familier. Fælles for disse børn er, at de i deres hverdag har brug for særlig opmærksomhed, støtte og omsorg

- Vi benytter os af trivselslinealen, et pædagogisk, systematisk vurderings skema. Her vurderes alle børn og det bliver muligt at arbejde med en kordineret indsats, allerede fra første bekymring
- Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter. Vi tilrettelægger aktiviteter så alle børn kan rummes uanset deres udfordringer.
- Vi har fokus på det enkelte barns ressourcer og muligheder frem for begrænsninger. Vi planlægger at være i små grupper det meste af dagen.
- Vi benytter os af vores tætte tværfaglige samarbejde med socialrådgiver, psykolog, ergoterapeut, talepædagog, sundhedsplejerske og støtte/ressourceteam.

Sammenhæng mellem børnehave og skole

Som en helt unik mulighed i Frederikshavn kommune i Distrikt Nord, er vi i gang med et projekt "god skolestart", er vi ved at udviklet et brobygningskoncept mellem børnehave og skole, der relaterer til den nye styrkede læreplan. Vi ved hvor utroligt vigtigt det er at børn har gode motoriske evner for at styrke indlæring, derfor har vi i Børnehuset Mariehønen sammen med Strandby skole etableret en gruppe hvor afdelingsleder fra skole og dagtilbud deltager, derudover deltager fysioterapien, ergoterapeut og skolesundhedsplejen.

- Førskolegruppen etableres efter sommerferien med de børn som skal i skole året efter.
- Målet er at gøre børnene skoleparate, at kunne lytte, vente på tur, begå sig blandt sine kammerater og at blive tryk ved skolen og skolevejen. Igennem året arbejdes der med førskoleaktiviteter, som tal og bogstaver, sociale kompetencer og almen viden, som årstider, traditioner, historier/eventyr, turer ud af huset ex. erhvervsbesøg mm.

Inddragelse af lokalsamfundet

Vores kommende projekt er et samarbejde med lokalsamfundet om netværk, foredragsaftner

- Vi benytter det omkring liggende lokal område, hvor der både er skov, sø, strand, egekrattet samt legeplads
- Samler skrald " Gør byen ren"
- Vi holder åbent hus en gang om året hvor vi invitere lokalsamfundet ind i Mariehønen, vi laver bål og laver forskellige aktiviteter.
- Vi deltager i "åben by" en gang om året.

Alsidig – personlig udvikling

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn, social og kulturel baggrund.

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Alle børn skal have ret til ens muligheder for et godt liv trods forskellige forudsætninger. I Børnehuset Mariehønen møder det pædagogiske personale alle børn og familier på en anerkendende, empatisk og positiv måde, så barnet føler sig tryk, passet på, lyttet til, set, forstået og holdt af.

Vi skaber udfordrende og forudsigelige rammer, som tilgodeser det enkelte barn uanset baggrund.

Et barn i trivsel lærer bedst. Læringsmiljøet skabes af anerkendende og imødekomende voksne, der med barnet i fokus tilrettelægger læringsudfordringer i hverdagen. Et barn i trivsel har brug for gode relationer og legekompetencer i børnegruppen, og det er vigtigt for barnets inklusion i fællesskabet, at det kan indgå i lege.

Trykke børn, der bliver set og hørt, lærer og udvikler sig bedst, får større selvværd og selvtillid i et trygt og forudsigeligt miljø. Børn skal lære at udtrykke deres følelser og håndtere konflikter, understøttet af de voksne der omgiver dem, uden at miste gå-på modet. Evnen til at udvise vedholdenhed og kunne håndtere modgang og udfordringer er central for børns muligheder i at navigere i egne og andres følelser. Børn, der besidder disse kompetencer, kan drage fordel af dette videre frem på livets vej.

Vi er anerkendende over for det enkelte barn, og vi er nærværende, har fokus på og værdsætter hvert enkelt barn. Vi skaber trykke rammer og lærer barnet, at det har værdi både som individ og i fællesskabet. Vi voksne stiller os til rådighed i børnenes leg og er bevidste om, hvad der sker i legerelationerne, så vi kan hjælpe legen på vej i en positiv udvikling. Børn skal have tid og ro til fordybelse både i leg og i aktiviteter. Børnene skal udfordre sig selv og hinanden, samt være i et stimulerende og anerkendende miljø, hvor de kan stille spørgsmål og være nysgerrige og undre sig. Vi tilpasser udfordringerne til alder og udvikling og giver mulighed for venskaber.

Et godt forældresamarbejde er et af vores arbejdsredskaber til et godt børneliv. Vi prioriterer en god start for hvert barn og dets forældre i institutionen. Vi afsætter tid til at vise barnet rundt og guide det i dets dagligdag. Vi arbejder målrettet på et godt forældresamarbejde, og vi respekterer og forsøger at imødekomme den enkeltes normer og værdier, samt medinddragelse af forældrene, når dette er nødvendigt.

Social udvikling

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Alle børn har ret til en plads i fællesskabet. Det kan både være i det store fællesskab eller i mindre grupper. Det kan handle om et fællesskab, hvor vi sammensætter gruppen efter det enkelte barns kompetencer og behov, eller et fællesskab hvor barnet selv tager initiativ og er aktivt deltagende.

Børn i Børnehuset Mariehønen skal deltage i sociale fællesskaber, hvor de oplever at høre til, og hvor de kan bidrage værdifuldt og relevant til fælles lege, aktiviteter og samvær. Indbyrdes relationer og venskaber mellem børn har stor betydning for den sociale læring og medvirker til udvikling og sociale færdigheder, som det ofte ses i legen. Relationer er en væsentlig del af grundlaget for at børn lærer sig empati. Børn skal

udvikle empati og dannelse ved at vise omsorg for hinanden. De skal tilegne sig indsigt i egne personlige grænser og lære at vise forståelse, hensyn og respekt for de andre i gruppen.

De sociale kompetencer udvikles ved at være med, der hvor det sker, hvilket kræver, at de er inkluderet og føler sig værdifulde i fællesskabet.

Børn har brug for at spejle sig i andre børn og i de forskelligheder, der kommer til udtryk i en børnegruppe.

De spejlinger sker bl.a. i legen, som er grundstenen i børns sociale og personlige læring og udvikling. Legen fremmer fantasi, nysgerrighed, motivation og selvværd. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte at legen er grundlæggende, for derigennem lærer børnene at forhandle, indgå kompromisser og at løse konflikter.

I Børnehuset Mariehønen oplever børnene et trygt miljø med voksne, der interesserer sig for deres liv i og udenfor institutionen. Vi støtter børnene i at danne venskaber på egen stue, men også på tværs af huset. Vi arrangerer fælles oplevelser for alle børn, vi italesætter, hvordan man behandler hinanden, hvordan man taler til og med hinanden og er gode rollemodeller. Vi prioriterer forældredialogen højt, da dette samarbejde spiller en stor rolle for barnets sociale læring og udvikling. Dialogen kan medvirke til gensidig forståelse af barnets perspektiv, sociale liv, barnets relationer og fællesskab i institutionen. Vi har alle et ansvar for at fællesskabet fungerer. Vi, som personale er i stand til at skabe en god institutionskultur – gennem vores funktionsopdeling, struktur, projekter, engagement og humor.

Vi styrker det enkelte barns sociale kompetence og legekompentence, ved at skabe rammerne for legen og lede barnet mod at kunne mestre selv. For at børnenes leg udvikler sig positivt for alle, er det en forudsætning, at vi voksne er bevidste om at bevæge os i alle læringsrum. Vi går foran og viser legen, vi står ved siden af legen og støtter/guider og bag ved som en hjælpende hånd efter behov. Vi guider barnet, når vi kan se, at det har det svært, hjælper med konfliktløsning og lærer barnet at sige fra og mærke egne grænser.

Et eksempel

Det er et af målene for arbejdet med børnenes sociale kompetencer, at børnene udvikler evnen til at indgå i og løse konflikter ved samtalens hjælp.

I en aktuel konfliktsituation vil den voksne måske starte med at "gå bagved", iagttage situationen og se, om børnene er i stand til selv at håndtere konflikten. Måske viser det sig, at dette ikke kan lade sig gøre og den voksne må træde ind og spille en eller anden form for aktiv rolle i konflikthåndteringen, inden hun/han evt. kan "gå bagved" igen.

Kommunikation og sprog

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med pædagogiske personale.

I Børnehuset Mariehønen skal børnene opleve et nuanceret og rigt sprog med tydelige og anerkendende voksne som gode rollemodeller. Sproget er en af de vigtigste forudsætninger for at kunne kommunikere med omverdenen, danne venskaber og løse konflikter. Børn med et nuanceret sprog kan give udtryk for egne meninger følelser og tanker. Gode sprogegenskaber giver gode betingelser for et højt selvværd.

I Børnehuset Mariehønen har vi i alle hverdagens gøremål fokus på børnenes sproglige udvikling f.eks. i garderoben, ved spising og ved samtaler i små og store grupper.

I dialog og samtaler med børnene vil vi tage de emner op som børnene selv er optagede af, lytte til dem og stille uddybende spørgsmål, der skærper deres evne til selv at reflektere og have lyst til at undersøge sammenhænge, samt søge yderligere oplysninger.

Ved planlagte aktiviteter f.eks. højtlesning, dialogisk oplæsning, rim og remser, samt sproglege der f.eks. styrker auditiv og visuel hukommelse.

Vi har et bredt udvalg af spil, legetøj og bøger, der står frit tilgængeligt til inspiration for børnene.

Børnene i Børnehuset Mariehønen bliver også udfordret i at arbejde med forskellige udtryksformer og udvikle deres verbale og kropslige udtryk.

Det er vigtigt at kunne udtrykke sig i en verden, hvor der er mange forskellige input i løbet af en dag, ikke kun i Børnehuset Mariehønen, men også via de medier børnene skifter bekendtskab med andre steder. Børnene skal have de grundlæggende verbale og nonverbale kompetencer for at kunne begå sig i sociale fællesskaber.

I Børnehuset Mariehønen synger vi mange sange, vi danser til god musik i forskellige genrer, vi dramatiserer rim og remser. Vi taler med forældrene om, hvordan de kan sprogstimulere deres barn hjemme og vigtigheden af at styrke modersmålet ved flersproget børn.

Krop, sanser og bevægelse

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

I Børnehuset Mariehønen skal børnene udvikle tryghed ved egen krop, opnå forståelse for kropslig forskellighed og lære at sætte grænser. De skal videreudvikle deres motoriske kompetencer, udholdenhed og udfordres gennem leg, ture og voksenstyrede aktiviteter – både ude og inde.

Vi tilstræber, at børnene er på legepladsen i den friske luft hver dag. På legepladsen vil der være en vekselvirkning af børnenes selvvalgte lege og de aktiviteter, som personalet igangsætter og selv deltager i. Udholdenhed og udfordringer giver vi børnene i dagligdagens aktiviteter såsom til bevægelse, sang, dans og motorikbaner i fællesrum eller i motorik rummet.

Vi tilrettelægger ture til strand, grønne områder og legepladser med andre udfordringer end dem, der findes på vores legeplads.

Vi stimulerer sanseapparatet ved bl.a. at arbejde med forskellige materialer og redskaber.

Vi bruger afslapningsmusik som et pædagogisk redskab. Dette sker ved afslapningsmusik eller små historier.

I hverdagen snakker vi med børnene om kroppens funktioner og sunde madvaner/livsstil. Vi lærer børnene at respektere kropslig forskellighed og at tage hensyn til sig selv og andre.

Vi har gode fysiske rammer, hvor børnene kan opleve glæden ved at være i bevægelse. Vi er gode rollemodeller og har fokus på at støtte børnene i at videreudvikle deres motoriske færdigheder ved at opmuntre og støtte dem med respekt for deres egen grænser.

Vi har bevidst valgt sange, som børnene kender på forhånd, så de har noget tilfælles, allerede inden de mødes. På denne måde har vi et fælles tredje.

Natur, udeliv og science

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundenhed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Alle børn skal have mulighed for at opleve glæde ved at være i naturen og udvikle respekt for natur og miljø. Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige, tænke- og analysemåder.

Læringsmiljøet skal tage afsæt i mulig læring og inddrage børnene som aktive medskabere af egen læring ved at stille åbne, nysgerrige spørgsmål til børnene. Læringsmiljøet må derfor tilgodese, at alle børn, uanset hvor de vokser op, og uanset baggrund, får mulighed for at opleve et bredt udsnit af naturen, både i byen og på landet. Børnehuset Mariehønen skal i samarbejde med forældrene understøtte en grundlæggende naturvidenskabelig dannelse af børnene.

I Børnehuset Mariehønen oplever børn at få kendskab til uderummet på daglig basis. Udeliv handler blandt andet om at give børn legemuligheder og oplevelser i og med naturen, så de får mulighed for at lære sig selv og naturen at kende. Børnene er, så vidt det er muligt, på legepladsen hver dag og har her rig mulighed for at opleve glæden ved at færdes i det fri, lege og blive motorisk udfordret.

Naturen giver et særligt rum for at vække børns nysgerrighed og bygge bro til det naturvidenskabelige felt. Børnene skal, understøttet af de voksne, have muligheder for at undersøge, eksperimentere og være aktivt deltagende i science projekter. Vi skal med børnenes undren og abstraktionsniveau vække deres interesse for naturen og dens fænomener og herved skabe barnets første begyndende forståelse for videnskaben og dens begreber, som medtages videre til skolelivet. Tilgangen til begrebet science betyder, at læringsmiljøet skal give børnene mulighed for at danne erfaringer med årsag, virkning og sammenhæng tilrettelagt af det pædagogiske personale.

I Børnehuset Mariehønen har vi året rundt større eller mindre projekter, hvor vi f.eks. undersøger og dykker ned i et udvalgt insekt, har fokus på kroppen, leger og eksperimenterer med vand, konstruerer og bygger, f.eks. en vulkan eller raket, og matematiske opgaver som at måle/veje og tælle ting.

Årstidernes skifte opleves på tættest hold. I legen er der højt til loftet og masser af plads at boltre sig på. På legepladsen er der vekselvirkning med børnenes egen frie leg og igangsatte aktiviteter af de voksne, f.eks. bål, krible krable, forhindringsbaner, sansebaner, leg med forskellige materialer, sang og bevægelse. Vi vil i løbet af året tage på ture til strand, grønne områder og legepladser. Her vil børnene opleve en anden natur og nogle andre redskaber til at lege i/på.

Vi inviterer også naturen indenfor og har løbende projekter med og omkring dyr, ligeledes dialog med børnene om affaldssortering.

Kultur, æstetik og fællesskab

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi,

kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet. Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden. Børn i Børnehuset Mariehønen tilbydes mangfoldige kulturelle tilbud både i og udenfor huset. Sammen med engagerede voksne oplever de glæde og nysgerrighed ved kunst og kultur samtidig med at have tid og ro til fordybelse.

Gennem Børnehuset Mariehønen løbende projekter får børnene også mulighed for at udtrykke sig kreativt og gøre brug af forskellige redskaber og materialer. Vi markerer årets højtider og inddrager børnene i husets traditioner som f.eks. påske, fastelavn, Skt. Hans, jul og fødselsdage. Derudover afholder vi sommerfest med forældre og søskende, julehygge mm.

Læringsmiljøet er afgørende for børns kognitive og æstetiske personlige og sociale erfaringsdannelse og omfatter derfor både dagtilbuddets rammer og lokale kulturtilbud og kunstneriske arrangementer. Det fysiske læringsmiljø skal give barnet mulighed for selv at opsøge inspiration og oplevelser i f.eks. bøger og musik. Børnene i Børnehuset Mariehønen har derfor adgang til et bredt udvalg af bøger, og i husets kreative rum er der rig mulighed for at øve sig i og afprøve sig selv indenfor en bred vifte af kunstarter og udtryk.

Børn har ret til at stifte bekendtskab med andre måder at leve på og andre kulturelle udtryksformer og værdier. Derved udfolder børnene sig til hele, nysgerrige og tolerante mennesker. Børn skal have mulighed for at skabe egen mening og indhold i hverdagen. De skal opleve at blive mødt med respekt, og læringsmiljøet skal være et demokratisk fællesskab, der sikrer deltagelsesmuligheder for alle børn, og hvor børn føler sig inddraget aktivt.

Børnene bliver bevidstgjorte om deres egen kultur og værdier i mødet med andres kulturelle baggrunde, hvor vi lærer børnene accept og forståelse for forskelligheder. Vi tager hensyn til det enkelte barns normer og værdier, så det stadig kan deltage i aktiviteten med værdighed. Her vægter forældrenes kompetencer og vigtige viden om f.eks. religiøse højtider, barnets lege og familiestruktur stort, og gennem ligeværdig dialog og samspil, må alle forældre bidrage gensidigt til Børnehuset Mariehønen's hverdag og fællesskab. Kort sagt skal alle børn have mulighed for at udfolde deres fulde potentiale uafhængigt af social baggrund, køn og alder.

Evalueringskultur og dokumentation

Vi forholder os løbende reflektivt til, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø understøtter børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse. Denne refleksion kan give anledning til justeringer i det pædagogiske læringsmiljø.

I personalegruppen har vi en faglig selvkritisk og reflekteret tilgang til tilrettelæggelse og evaluering af den pædagogiske praksis. Dette for, at vi bedre får øje på egen praksis, tænker over den og ser mulighederne for at ændre praksis, hvis der er behov for dette. I sidste ende skal det udvikle og kvalificere den pædagogiske praksis i Børnehuset Mariehønen.

Evalueringskulturen skal afspejle en balance mellem de ressourcer, der bruges på at dokumentere og evaluere og det udbytte, vi får. Det skal give mening for den enkelte.

Fokus for evaluering skal være, hvad det pædagogiske læringsmiljø betyder for børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Valg af dokumentation skal være tydelig i forhold til, hvad formålet er, og hvilken målgruppe dokumentationen er henvendt til.

Styrkede pædagogiske læreplaner, Børnehuset Mariehønen Jerup

Vores pædagogiske dokumentation vil have mange forskellige former, for at kunne beskrive børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Det kan være praksisfortællinger, iagttagelser, fotos, observationer og tegninger.

Den pædagogiske dokumentation skal understøtte og kvalificere den efterfølgende faglige refleksion, som efterfølgende skal ligge til grund for evalueringen. Vi inddrager Kvalid i denne proces.